

Мирослав Ковалів

завідувач кафедри адміністративно-правових дисциплін
факультету № 6 Львівського державного університету внутрішніх справ,
канд. юрид. наук, проф.
mkovaliv@ukr.net

Марта Малець

Навчально-науковий інститут права та психології
Національного університету “Львівська політехніка”,
асистент кафедри адміністративного та інформаційного права
martamalets90@gmail.com

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ НАДАННЯ ПРІОРИТЕТНИХ ПОСЛУГ У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ЕЛЕКТРОННИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

© Ковалів М., Малець М., 2018

Проаналізовано наукові підходи до одного з ключових понять сучасного адміністративного права – адміністративна послуга, з’ясовано співвідношення цього поняття зі суміжними. Виокремлено ознаки адміністративних послуг в системі адміністративно-правових функцій органів влади у контексті розвитку системи електронних послуг в Україні з погляду на адаптацію національного законодавства до вимог ЄС. Охарактеризовано поняття пріоритетна послуга та дано авторське визначення.

Ключові слова: адміністративна послуга; пріоритетна послуга; електронна послуга; адміністративно-процедурна регламентація.

Мирослав Ковалив, Марта Малець

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ПРЕДОСТАВЛЕНИЯ ПРИОРИТЕТНЫХ УСЛУГ В КОНТЕКСТ РАЗВИТИЯ СИСТЕМЫ ЭЛЕКТРОННЫХ УСЛУГ В УКРАИНЕ

Проанализированы научные подходы к одному из ключевых понятий современного административного права – административная услуга, установлено соотношение этого понятия с смежными. Выделены признаки административных услуг в системе административно-правовых функций органов власти в контексте развития системы электронных услуг в Украине с точки зрения адаптации национального законодательства к требованиям ЕС. Охарактеризовано понятие приоритетная услуга и дано авторское определение.

Ключевые слова: административная услуга; приоритетная услуга; электронная услуга; административно-процедурная регламентация.

Miroslav Kovaliv

Head of the department of administrative-legal disciplines
Faculty № 6 of Lviv State University of Internal Affairs,
Candidate of Law, Professor

Martha Malets

assistant of the department of administrative and information law
Educational and Scientific Institute of Law and Psychology
Lviv Polytechnic National University

THEORETICAL ASPECTS OF PROVIDING PRIORITY SERVICES IN THE CONTEXT OF THE DEVELOPMENT OF THE ELECTRONIC SERVICES SYSTEM IN UKRAINE

Analysis of scientific approaches to one of the key concepts of modern administrative law – administrative services, found the concept of value adjacent. Isolate features of administrative services in the system of administrative and legal functions of the authorities in the context of the development of electronic services in Ukraine with a view to adapting national legislation to EU requirements. The characteristic concept and service priority given to the author's definition.

Key words: administrative services; priority service; email service; administrative and procedural regulation.

Постановка проблеми. Легальне визначення поняття адміністративна послуга існує в національній правовій доктрині понад 10 років у трьох різних трактуваннях – в нормативно-правових актах різної правової сили та сфери дії. Це негативно позначатися на розвитку загальної теорії адміністративного права та практиці правозастосування всфері адміністративно-правового регулювання, оскільки ефективність правового регулювання у певній мірі визначається єдністю понятійно-термінологічного апарату всередині галузі права і його узгодженістю з конституційними та міжнародно-правовими нормами та з нормами інших галузей права. Якість нормативного визначення поняття не може бути вище рівня відповідних теоретичних знань, оскільки законодавець, як правило, відображає наявні на даний момент доктринальні розробки правових явищ.

Аналіз дослідження проблеми. Питання, які окреслюють теоретичні підходи до визначення поняття та особливостей надання адміністративні послуги в системі адміністративно-правових функцій органів виконавчої влади, досліджували вчені: В. Авер'янов, А. Биков, Н. Бортник, А. Качинський, В. Писарєв, С. Кравченко, М. Ковалів, О. Остапенко, В. Селіванов, Н. Реймерс, Б. Скіннер, А. Урсул, М. Хилько, В. Кравців, О. Половян і ін. Водночас реформування державного управління в Україні вимагає подальших наукових досліджень юридичної ефективності надання адміністративних послуг в умовах застосування інформаційно-комунікаційних технологій ставлять нові завдання, які потребують наукового осмислення.

Метою статті є аналіз теоретичних аспектів надання пріоритетних послуг у контексті розвитку системи електронних послуг в Україні.

Виклад основного матеріалу. Закон України від 18 березня 2004 року № 1629-IV “Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу” передбачає приведення національного законодавства, у тому числі щодо адміністративних

послуг, до європейських стандартів. Це пов'язано зі зміною концептуального підходу до взаємовідносин громадян і органів державної влади, передбачаючи зміни адміністративно-правового регулювання процедурної діяльності при реалізації повноважень, пов'язаних з наданням адміністративних послуг, що вимагає створення правового режиму регулювання адміністративних правовідносин, при якому адміністративні процедури стають відкритими та зрозумілими для фізичних і юридичних осіб. Комплекс заходів направлених на реалізацію зазначеної мети було визначено в Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади затвердженій розпорядженням Кабінету Міністрів України 15 лютого 2006 року № 90-р [1].

Концепція передбачала прийняття стандартів надання послуг та адміністративні процедури, від інформування суб'єктів звернення і до порядку досудового оскарження дій і рішень, прийнятих при наданні послуги; формування реєстрів адміністративних послуг; оптимізацію надання адміністративними органами платних послуг (поділ адміністративної послуги на кілька платних послуг), надання супутніх послуг; моніторинг якості та доступності адміністративних послуг; створення багатофункціональних центрів надання адміністративних послуг для реалізації принципу “одного вікна”; розвиток механізмів досудового оскарження; впровадження інформаційно-комунікаційних технологій і ін.

Закон України від 6 вересня 2012 року № 5203-VI “Про адміністративні послуги” (далі – Закон “Про адміністративні послуги”) вказує, що адміністративна послуга – це результат здійснення владних повноважень суб'єктом надання адміністративних послуг за заявою фізичної або юридичної особи, спрямований на набуття, зміну чи припинення прав та/або обов'язків такої особи відповідно до закону (ст. 1) [2].

Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади визначає адміністративну послугу як результат здійснення владних повноважень уповноваженим суб'єктом, що відповідно до закону забезпечує юридичне оформлення умов реалізації фізичними та юридичними особами прав, свобод і законних інтересів за їх заявою (видача дозволів (ліцензій), сертифікатів, посвідчень, проведення реєстрації тощо [1]. Стаття 15 “Надання супутніх послуг” вказаного Закону визначає категорію “супутніх” послуг – виготовлення копій документів, ламінування, фотографування, продаж канцелярських товарів, надання банківських послуг тощо.

Аналіз існуючих переліків послуг свідчить про роз'єднаність і різноманітність підходів при їх формуванні, в результаті вони настільки відрізняються одна від одної кількісно та змістовно, що судити про поняття адміністративні послуг як такі можна лише відносно. Сьогодні існуюче правове регулювання адміністративних послуг має рамковий, фрагментарний характер, що істотно ускладнює формування точного уявлення про предмет розгляду.

Стаття 3 Закону “Про адміністративні послуги” зазначає, що законодавство у сфері надання адміністративних послуг складається з Конституції України, цього та інших законів, прийнятих відповідно до них нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері надання адміністративних послуг з урахуванням особливостей, визначених законами, які регулюють суспільні відносини у відповідних сферах, зокрема Законом України “Про ліцензування видів господарської діяльності”. Частина 3 доповнює: “До адміністративних послуг також прирівнюється надання органом виконавчої влади, іншим державним органом, органом влади Автономної Республіки Крим, органом місцевого самоврядування, їх посадовими особами, державним реєстратором, суб'єктом державної реєстрації витягів та виписок із реєстрів, довідок, копій, дублікатів документів та інші передбачені законом дії, у результаті яких суб'єкту звернення, а також об'єкту, що перебуває в його власності, володінні чи користуванні, надається або підтверджується певний юридичний статус та/або факт”[2].

Зазначений підхід зумовлений об'єктивними факторами, оскільки першочерговим завданням є вивчення вихідної правової категорії, з іншого боку не дозволяє відкладати питання наукового опрацювання даного поняття на перспективу. Як зазначає В. Ортинський: “Пізнання закономірностей розвитку соціально-правових явищ ґрунтується на застосуванні наукових методів

дослідження. Лише теорія, озброєна адекватними методами дослідження, може виконати поставлені перед нею завдання та функції” [3, с. 6]. Повне уявлення про сутність адміністративних послуг надає Концепція розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади, де викладена проблематика, що дозволяє визначити смислове навантаження регулювання процедур, пов’язаних зі зверненням суб’єктів звернення в органи державної влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації, які перебувають в їх управлінні для отримання документа, необхідного органом виконавчої влади для надання послуги[1]. Основним інструментом вирішення зазначених проблем бачиться формування переліків адміністративних (державних і муніципальних послуг).

Доцільно зауважити, що Концепція розвитку системи електронних послуг в Україні, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2016 року № 918-р вводить поняття пріоритетної послуги в електронній формі яка включає адміністративну та іншу публічну послугу [4].

Зазначена Концепція, вводячи поняття пріоритетної послуги, ставить питання про створення відповідного переліку.

Концепція розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади, на підставі визначених принципів передбачає: послуги, що надаються безкоштовно для суб’єкта звернення; послуги, що надаються за кошти суб’єкта звернення. Концепція не включає в послуги видачу документів і надання інформації, що перебувають у розпорядженні органів, які надають адміністративні послуги, інших державних органів, органів місцевого самоврядування і організацій, незалежно від їхньої організаційно-правової форми, відповідно до нормативно-правових актів України та правових актів органів місцевого самоврядування. Згідно з Концепцією платними для суб’єкта звернення можуть бути послуги тільки в тому випадку, якщо це передбачено законами і іншими нормативно-правовими актами України. Власне кажучи, все наведене вище вичерпує нормативний матеріал із питання поняття пріоритетних послуг. Але існує ще Порядок ведення Реєстру адміністративних послуг з формування переліків адміністративних послуг, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30 січня 2013 року № 57.

У зв’язку з новизною цієї категорії національна адміністративно-правова наука не має в своєму розпорядженні монографічних досліджень, в яких питанню пріоритетних послуг відводилося місце самостійного, спеціального наукового дослідження. Але, як зазначає С. Єсімов, приклади конструктивної взаємодії органів влади і суспільства в Європейському Союзі вказують на необхідність включення діалогових механізмів у політико-комунікативний процес, що, своєю чергою, ставить питання про вивчення сутності пріоритетних послуг у правовому полі [5, с. 181].

Виходячи з самої суті адміністративних послуг, пріоритетні послуги є юридично значущими діями, оскільки звернення за їх одержанням зумовлюється вольовою спрямованістю на досягнення певного правового результату (отримання адміністративної послуги). Однак такий підхід вимагає звернення до теорії юридичних фактів щодо з’ясування того, що слід розуміти під поняттям юридичний факт щодо адміністративних послуг. Як зазначає Д. Спесівцев: “Найбільш ефективним і продуктивним з точки зору методології дослідження є підхід, за яким юридичний факт розглядається як зафіксована правова модель певної обставини, однаково апробована в практиці правозастосування й правореалізації в повторюваних однотипних правовідносинах” [6, с. 14].

Щодо категорії пріоритетних послуг теоретичні розробки в сфері юридичних фактів набувають конкретні видові особливості. У залежності від здатності самостійно або у визначеній законом сукупності породжувати правові наслідки, юридичні факти можна поділити на самостійні та несамостійні. Якщо для виникнення правового наслідку досить одного юридично значущого факту, то його слід вважати самостійним. У тих випадках, коли правовий наслідок може бути породжений двома та більше юридично значущими обставинами, то це несамостійні юридично значимі факти. Залежно від форми вираження зовні юридичні факти ділять на оформлені та неформлені. У першому випадку конкретна життєва ситуація не може бути визнана юридичним

фактом без належної фіксації, у другому випадку це не потрібно. Говорячи про пріоритетні послуги, маємо на увазі стосовно до процедури надання: несамостійні юридичні факти, оскільки обов'язковою умовою початку процедури надання державних послуг є наявність запиту суб'єкта звернення; виражені в документі.

У Державному стандарті України “ДСТУ 4423-1:2005. Інформація та документація. Керування документаційними процесами. Частина 1. Основні положення (ISO 15489-1:2001, MOD)” визначення документа виглядає більш розгорнуто: документ – зафіксована на матеріальному носії інформація, що ідентифікується, створена, отримана та зберігається організацією або фізичною особою як доказ при підтвердженні правових зобов'язань або ділової діяльності. Число реквізитів, що характеризують документи, визначається цілями створення документа, його призначенням, вимогами до змісту та форми даного документа, способом документування [7, с. 3].

У контексті теорії юридичних фактів, пріоритетні послуги можна визначити як об'єктивні несамостійні юридичні факти, які підтверджують право, що утворюють у сукупності з дією з подання запиту на надання адміністративної послуги юридичний склад, який породжує правові наслідки у вигляді правовідносин суб'єкта звернення з органом публічної влади.

Реалії правозастосування показують, що недостатньо точне виділення юридичних фактів, неправильна їх правова оцінка ведуть до того, що одним обставинам не надають належного значення, а інші, навпаки, набувають невластиві їм якості.

Загалом проблематика регулювання пріоритетних послуг зводиться до двох ключових питань: формування вичерпних переліків (визначення їх сукупності) та регулювання стягується з суб'єктів звернення плати за надання пріоритетних послуг.

Для формування переліку пріоритетних послуг щодо кожної з адміністративної послуги необхідно визначити документи, необхідні для подання суб'єктом звернення до органу влади при зверненні з метою її отримання, потім слід проаналізувати номенклатуру документів на предмет наявності тих відомостей, для подання яких попередньо необхідно звернутися в іншу організацію з метою їх отримання або підтвердження. Перелік подібних послуг, звернення за якими обумовлено виключно бажанням громадянина або юридичної особи звернутися в адміністративно-публічний орган для отримання адміністративної послуги, утворює комплекс пріоритетних послуг.

Перелік пріоритетних послуг повинен бути визначений нормативно-правовим актом і бути вичерпним. Орган, що надає державну послугу, або посадова особа такого органу, не має права вимагати від суб'єкта звернення подання відомостей і документів, послуги з надання яких не включені до переліку пріоритетних.

Перелік не повинен містити послуги з видачі тих документів і інформації, якими володіють органи державної влади та органи місцевого самоврядування, підвідомчі їм організації при реалізації ними повноважень і здійсненні статутної діяльності.

Винятком з цього правила є документи, які підтверджують визначений частиною 7 статті 9 Закону “Про адміністративні послуги” спеціальний перелік, коли суб'єкт звернення у випадках, передбачених законом, подає документи, якщо відомості, що містяться в них, не внесені до відповідних інформаційних баз в обсязі, достатньому для надання адміністративної послуги [2]. Перелік включає документи і відомості які є в різних органах публічної влади, однак по каналах міжвідомчої взаємодії вони не запитуються згідно з прямою вказівкою закону.

Суб'єкт звернення надає: рішення, висновки та дозволи, що видаються органами опіки та піклування, документи військового обліку, документи Національного архівного фонду України та інші архівні документи, передані на постійне зберігання в державні або муніципальні архіви; документи, що підтверджують реєстрацію за місцем проживання та місця перебування; документи на транспортний засіб, в тому числі реєстраційні документи; рішення, вирок, ухвали і постанови судів і ін.

Пакет документів або відомостей, необхідних для надання адміністративної послуги, доцільно розділений на дві групи: документи, що подаються суб'єктом звернення; документи

(відомості про них), що знаходять в розпорядженні адміністративно-публічних органів і підвідомчих їм організацій, запитувані органом, що надає адміністративну послугу, у межах міжвідомчої інформаційної системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів [8].

У разі, якщо для отримання документа суб'єкту звернення необхідно попередньо звернутися до спеціалізованої організації (наприклад, для отримання проектної документації або експертного висновку), мова йде про пріоритетні послуги. Основні спірні процедурні моменти, що виникають при формуванні переліків пріоритетних послуг зводяться до наступних.

Питання співвідношення та перетину переліків документів, прямо віднесених Законом "Про адміністративні послуги" до числа тих, що надаються суб'єктом звернення (пункти 1–17, частини 7 статті 9), і документів, що отримуються в результаті надання адміністративних послуг. З точки зору юридичної техніки дані переліки роз'єднані.

Якщо проаналізувати перелік документів, які надаються суб'єктом звернення, то відомості, що містяться в них, не внесені до відповідних інформаційних баз даних в обсязі, достатньої для надання адміністративної послуги. Доцільно відзначити, що цей перелік включає в основному документи, що перебувають у розпорядженні органів державної влади та місцевого самоврядування, їх підвідомчих організацій, але формування і розвиток єдиного інформаційного простору України і відповідних державних інформаційних систем повинно здійснюватися на міжгалузевому і міжрегіональному рівнях, із застосуванням комплексного, системного підходу до вирішення правових, організаційних і технічних питань. Впровадження нових технологій і вдосконалення законодавства має спиратися не тільки на потреби оптимізації внутрішньої діяльності окремо взятого органу державної влади, а й на підвищення ефективності міжвідомчої взаємодії та надання державних послуг [9, с. 53]. Основною тенденцією зміни даного переліку в перспективі буде виступати поетапне його скорочення з метою максимального зниження навантаження на суб'єкта звернення зі збору документів, що передбачено Концепцією розвитку системи електронних послуг в Україні та реалізації положень Стратегії національної безпеки України щодо захисту державних інформаційних ресурсів.

Водночас, цей перелік включає документи, які суб'єкт звернення може отримати тільки, звернувшись до відповідної організації, наприклад: отримання довідок, висновків і інших документів в державних і комунальних установах охорони здоров'я.

З погляду на інформаційну та технологічну картки адміністративної послуги (вимоги до підготовки технологічної картки адміністративної послуги затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 30 січня 2013 р. № 44), перелік пріоритетних послуг повинен включати послуги, що надаються всіма організаціями незалежно від їх організаційно-правової форми, за якими повинен звернутися суб'єкт звернення. У підсумку є складна ситуація системного тлумачення даних норм, коли одні й ті ж послуги в одному випадку можуть бути включені в перелік пріоритетних послуг, а в інших – ні. Щоб уникнути подібного подвійного тлумачення, було б доцільним, на наш погляд, змінити редакцію частини 7 статті 9 Закону "Про адміністративні послуги", відносити тільки ті документи, відомості про яких є в розпорядженні органів влади і підвідомчих їм організацій, але щодо яких діє норма про їх подання безпосередньо суб'єктом звернення.

У частині адміністративно-процедурної регламентації пріоритетних послуг слід було б безпосередньо уточнити, що в перелік пріоритетних послуг не включаються послуги, пов'язані з одержанням документів.

Перелік повинен включати послуги, що надаються всіма організаціями незалежно від їх організаційно-правової форми, зокрема і бюджетними, комунальними установами, казенними та державним унітарним підприємствам, організаціям, підвідомчими центральним органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування, організаціями інших організаційно-правових форм.

Як впливає з норм чинного законодавства, суб'єктом, що надає пріоритетні послуги, може бути будь-яка юридична особа незалежно від її організаційно-правової форми, форми власності, місця знаходження та місця походження капіталу але не фізична особа, зокрема і зареєстрована як індивідуальний підприємець.

Якщо йти у цих міркуваннях до кінця, то не можна не відзначити, що і сам термін “послуга” не в повній мірі відповідає потребам адміністративно-процедурної регламентації. Наприклад, частина 2 статті 3 Закону “Про адміністративні послуги”, передбачає: “Надання адміністративних послуг здійснюється відповідно до цього Закону з урахуванням особливостей, визначених законами, які регулюють суспільні відносини у відповідних сферах, зокрема Законом України від 2 березня 2015 року № 222-VIII “Про ліцензування видів господарської діяльності”. Тому перелік пріоритетних послуг повинен включати таку позицію як виконання робіт з підтвердження відповідності, що проводяться відповідно до законодавства України про технічне регулювання, в зв'язку з чим перелік пріоритетних послуг було б більш правильним з точки зору юридичної техніки визначити як перелік пріоритетних послуг (робіт).

Окремі аспекти адміністративно-процедурної типізації простежуються в рекомендаційних нормах. Наприклад, постанови Кабінету Міністрів України від 25 травня 2016 року № 364 “Порядок інформаційного обміну між органами доходів і зборів, іншими державними органами та підприємствами за принципом “єдиного вікна” затверджений рекомендований перелік послуг, надання яких організовано за принципом “одного вікна”.

У контексті формування інформаційного суспільства підсумковим завданням є не формування переліку пріоритетних послуг як такого, а його аналіз з метою прозорості ціноутворення та регулювання (зниження) витрат громадян і організацій при отриманні адміністративних послуг, з метою створення максимально зручних умов, зокрема можливого скорочення кількості послуг, за отриманням яких суб'єкт звернення змушений звертатися.

Частина 1 статті 11 Закону “Про адміністративні послуги” встановлює, що при наданні адміністративних послуг у випадках, передбачених законом, справляється плата (адміністративний збір). Розмір плати за надання адміністративної послуги (адміністративного збору) і порядок її справляння визначаються законом з урахуванням її соціального та економічного значення.

Стратегія реформування системи управління державними фінансами на 2017–2020 роки, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 лютого 2017 року № 142-р, по-іншому інтерпретує підхід до порядку визначення плати за надання державних (адміністративних) послуг: “Програмно-цільовий метод має забезпечувати оптимальне використання обмежених ресурсів бюджету для досягнення максимальної ефективності і якості надання послуг державою” [10].

Питання адміністративно-процедурної регламентації порядку оплати пріоритетних послуг зводиться в загальному до його реалізації тільки на рівні підвідомчих органам виконавчої влади організацій і тільки щодо послуг, що надаються цими організаціями, що витікає з Закону України від 10 грудня 2015 року № 888-VIII “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування та оптимізації надання адміністративних послуг”.

Адміністративно-правове регулювання розміру плати, що стягується при наданні пріоритетних послуг, не повинно виходити за позначені в нормах адміністративного законодавства межі, інакше виникне ситуація необґрунтованого втручання в господарську діяльність учасників цивільного обігу. Враховуючи вищезазначене, Концепція розвитку системи електронних послуг в Україні потребує корегування, виходячи з того, що необхідно Кабінету Міністрів України затвердити перелік пріоритетних послуг, для надання органами виконавчої влади адміністративних послуг, і встановити порядок визначення розміру плати за надання таких послуг.

Крім цього, необхідно сказати, що у випадку аутсорсингу у сфері надання адміністративних послуг виключення випадків зловживання повноваженнями щодо надання пріоритетних послуг

досягається не тільки державним регулюванням цін, але й застосуванням норм Закону України від 11 січня 2001 року № 2210-III “Про захист економічної конкуренції”.

Висновки. Аналіз існуючого правового регулювання адміністративних послуг відображає ряд проблем у цій галузі, пов’язаних, перш за все, з нерозумінням вимог законодавства. Передусім, це зумовлює необхідність запровадження терміна “пріоритетні послуги”. З нашої точки зору, було б правильним визначити їх як послуги (роботи), що надаються (виконуються) юридичними та фізичними особами-індивідуальними підприємцями, результатом яких є отримання відомостей чи документів, в тому числі погоджень, необхідних для подання суб’єктом звернення при подачі запиту на отримання адміністративної послуги. Є необхідність введення вимог до формування переліків пріоритетних послуг на рівні нормативного регулювання, доповнивши Закон України “Про адміністративні послуги” наступним: до переліку пріоритетних послуг повинні бути включені всі послуги, які є необхідними для надання адміністративних послуг, що надаються організаціями, які беруть участь у наданні адміністративних послуг; заборонити вимагати від суб’єкта звернення документи, які не включені до переліку та надання документів, що видаються за результатами надання таких послуг. Перелік не повинен включати послуги з видачі документів і надання інформації, що знаходяться в розпорядженні органів, які надають адміністративні послуги.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про схвалення Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.02.2006 р. № 90-р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/90-2006-%D1%80>. 2. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 р. № 5203-VI. *Відомості Верховної Ради*. 2013. № 32. Ст. 409.3. Ортинський В. Л. Удосконалення державної політики у сфері інформаційних технологій у контексті діяльності органів виконавчої влади. *Вісник Національного університету “Львівська політехніка”. Юридичні науки*. 2014. № 801. С. 3–8.4. Про схвалення Концепції розвитку системи електронних послуг в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.11.2016 р. № 918-р. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249570503>. 5. Єсімов С. С. Правове регулювання застосування інформаційних технологій для формування довіри до органів державної влади. *Наук. вісник Львівського держ. ун-ту внутрішніх справ. Серія юридична*, 2015. Вип. 1. С. 173–184. 6. Спесівцев Д. С. Юридичні факти у механізмах виникнення, переходу та припинення речових прав на нерухомість в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец.: 12.00.03 “Цивільне право; цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право”. Харків, 2017. 22 с. 7. ДСТУ 4423-1:2005. Інформація та документація. Керування документаційними процесами. Частина 1. Основні положення (ISO 15489-1:2001, MOD). К.: Держспоживстандарт України 2007. 34 с. 8. Про схвалення Концепції створення та функціонування інформаційної системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 05.09.2012 р. № 634-р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/634-2012-%D1%80>. 9. Єсімов С. С. Формування єдиного інформаційного простору в діяльності державних органів України. *Вісник Національного ун-ту “Львівська політехніка”. Юридичні науки*, 2015. № 813. С. 48–53. 10. Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017–2020 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.02.2017 р. № 142-р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/142-2017-%D1%80/paranb#n6>.

REFERENCES

1. *Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku systemy nadannia administratyvnykh posluh orhanamy vykonavchoi vlady* [On Approval of the Concept of Development of the System of Provision of Administrative Services by the Executive Bodies] : Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid

15.02.2006 r. No. 90-r. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/90-2006-%D1%80>. 2. **Pro administratyvni posluhy** [About administrative services] : Zakon Ukrainy vid 06.09.2012 r. No. 5203-VI. Vidomosti Verkhovnoi Rady. 2013. No. 32. P. 409. 3. Ortynskyi V. L. **Udoskonalennia derzhavnoi polityky u sferi informatsiinykh tekhnolohii u konteksti diialnosti orhaniv vykonavchoi vlady** [Improvement of the state policy in the sphere of information technologies in the context of activity of executive authorities.]. Visnyk Natsionalnoho universytetu "Lvivska politekhnikha". Yurydychni nauky. 2014. No. 801. P. 3–8.4. **Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku systemy elektronnykh posluh v Ukraini** [On Approval of the Concept for the Development of the Electronic Services System in Ukraine]: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 16.11.2016 r. No. 918-r. URL: [http://www.kmu.gov.ua/control/uk/ cardnpd?docid=249570503](http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249570503). 5. Yesimov S. S. **Pravove rehuliuвання zastosuvannia informatsiinykh tekhnolohii dlia formuvannia doviry do orhaniv derzhavnoi vlady** [Legal regulation of the use of information technology to build trust in state authorities]. Nauk. visnyk Lvivskoho derzh. un-tu vnutrishnikh sprav. Seriya yurydychna, 2015. Vyp. 1. P. 173–184.6. Spiesivtsev D. S. **Yurydychni fakty u mekhanizмах vynyknennia, perekhodu ta pryypynennia rechovykh prav na nerukhomist v Ukraini**[Legal facts in the mechanisms of occurrence, transition and termination of real property rights in Ukraine]: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: spets.: 12.00.03 "Tsyvilne pravo; tsyvilnyi protses; simeine pravo; mizhnarodne pryvatne pravo". Kharkiv, 2017. 22 p. 7. DSTU 4423-1:2005. **Informatsiia ta dokumentatsiia. Keruvannia dokumentatsiinyimi protsesamy** [Information and documentation. Manage the documentation process]. Chastyna 1. Osnovni polozhennia (ISO 15489-1:2001, MOD). K.: Derzhspozhyvstandart Ukrainy 2007. 34 p. 8. **Pro skhvalennia Kontseptsii stvorennia ta funktsionuvannia informatsiinoi systemy elektronnoi vzaiemodii derzhavnykh elektronnykh informatsiinykh resursiv** [On Approval of the Concept for the Establishment and Functioning of the Information System for Electronic Interaction of State Electronic Information Resources]: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 05.09.2012 r. No. 634-r. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/634-2012-%D1%80>. 9. Yesimov S.S. **Formuvannia yedynoho informatsiinoho prostoru v diialnosti derzhavnykh orhaniv Ukrainy** [Formation of a single information space in the activities of state bodies of Ukraine.]. Visnyk Natsionalnoho un-tu "Lvivska politekhnikha". Yurydychni nauky, 2015. No. 813. P. 48–53.10. **Pro skhvalennia Stratehii reformuvannia systemy upravlinnia derzhavnymy finansamy na 2017–2020 roky** [On Approving the Strategy for Reforming the Public Finance Management System for 2017-2020]: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 08.02.2017 r. No. 142-r. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/142-2017-%D1%80/paran6#n6>.

Дата надходження: 03.10.2018 р.